

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра прикладної інженерії та охорони праці

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Г. П. Іщук
« 01 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ»

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

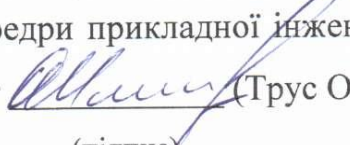
Спеціальність: 205 Лісове господарство

Освітня програма: Лісове господарство

Факультет: лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для здобувачів вищої освіти спеціальності 205 Лісове господарство освітньої програми Лісове господарство. – Умань: Уманський НУС, 2021. – 15 с.

Розробник: **Трус Олександр Миколайович**, доцент кафедри прикладної інженерії та охорони праці, кандидат с.-г. наук, доцент (Трус О.М.)
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри прикладної інженерії та охорони праці

Протокол від «30» 06 2021 року № 12.

Завідувач кафедри

прикладної інженерії та охорони праці (А. П. Березовський)
(підпис)

«30» 06 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «1» вересня 2021 року № 1.

Голова (М. В. Шемякін)

«1» вересня 2021 року

© УНУС, 2021 рік

© Трус О. М. 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 205 Лісове господарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень другий (магістерський) Освітня програма Лісове господарство	14 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання: – год.	
		Вид контролю:	
		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

Завдання: забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

- знати стан і особливості умов праці на виробництві;
- застосовувати вимоги нормативно-правових актів і документів до організації робочих процесів, машин, устаткування, умов праці обслуговуючого персоналу;
- застосовувати методи ситуаційного аналізу виробничих небезпек;
- застосовувати методи оцінки стану безпечності робочих місць та окремих машин;
- використовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- організувати діяльність трудового колективу з обов'язковим врахуванням вимог охорони праці, забезпечивши раціональний розподіл обов'язків і повноважень з вирішення питань охорони праці;
- розробляти методичне забезпечення заходів з охорони праці і проводити навчання та перевірку знань з питань охорони праці;
- здійснювати експертну оцінку робочих місць, машин, устаткування, технологій та окремих виробництв щодо їх відповідності вимогам нормативних актів та документів з охорони праці;
- здійснювати вибір необхідних засобів індивідуального захисту залежно від умов праці.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: охорона праці в галузі має взаємозв'язок із дисциплінами регіональне лісівництво, лісопаркове господарство, лісова екологія та типологія, відтворення лісів екологоадаптаційними методами, основи технології деревообробки, регулювання продуктивності лісів та інші.

Компетентності:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі лісового господарства, проведення досліджень та впровадження інновацій, що забезпечує застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується компетентністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії;

ЗК8. Знання правил охорони безпеки.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність забезпечити організацію роботи та управління лісогосподарським виробництвом на підприємствах різного функціонального призначення, застосовувати сучасні принципи та підходи сталого ведення господарства та ефективного лісоуправління;

ФК5. Здатність розробляти поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі та ефективної реалізації господарських заходів лісогосподарського виробництва та мисливства і приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Програмні результати навчання:

ПРН3. Систематизація документообігу, підготовка технічної, проектної, технологічної та організаційно-управлінської документації, формування звітності, впровадження системи менеджменту якості на підприємстві;

ПРН15. Ініціювати та здійснювати організаційні та технічні заходи щодо забезпечення належних умов праці, дотримання техніки безпеки, профілактики виробничого травматизму і професійних захворювань, організувати та контролювати дотримання норм екологічної безпеки та охорони довкілля.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі

Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі

Предмет і зміст дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами. Ситуація з охороною праці в галузі. Нормативно-правова база охорони праці в Україні.

Тема 2. Права і обов'язки з охорони праці керівника підприємства, головних спеціалістів

Права і обов'язки з охорони праці керівників підприємства, головних спеціалістів, керівників виробничих дільниць. Права і обов'язки з охорони праці бригадира бригади. Права і обов'язки з охорони праці головного економіста. Права і обов'язки з охорони праці головного бухгалтера. Права і обов'язки з охорони праці спеціаліста служби охорони праці.

Змістовий модуль 2. Аналіз травматизму в галузі професійної діяльності

Тема 3. Аналіз травматизму при проведенні технологічних процесів

Соціально-економічні наслідки травматизму. Основні джерела травматизму. Причини травматизму та основні напрями профілактики. Вимоги безпеки до технічних засобів виробництва.

Тема 4. Атестація та паспортизація умов праці

Загальні положення. Організація роботи по атестації. Вивчення факторів виробничого середовища і трудового процесу. Гігієнічна оцінка умов праці. Оцінка технічного та організаційного рівня робочого місця. Атестація робочих місць.

Тема 5. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві

Загальні положення. Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків. Відшкодування збитку, заподіяного застрахованому ушкодженням його здоров'я. Порядок розгляду справ про страхові виплати. Порядок і терміни проведення страхових виплат. Фінансування Фонду страхування від нещасних випадків.

Змістовий модуль 3. Безпека праці під час проведення робіт в галузі професійної діяльності

Тема 6. Вимоги безпеки праці при обслуговуванні виробничого устаткування

Основні складові безпеки на виробництві. Система управління виробничим обладнанням. Безпека виробничих процесів. Вимоги безпеки при проведенні технологічного процесу. Фактори, що визначають умови праці.

Тема 7. Вимоги безпеки до територій виробничих майданчиків, будівель і споруд

Небезпечні і шкідливі виробничі чинники. Вимоги до території виробничих майданчиків. Вимоги до виробничих будівель і споруд. Електробезпека. Пожежна безпека.

4. Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі												
Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі	12	2	2	–	–	8	12,5	1	0,5	–	–	11
Тема 2. Права і обов'язки з охорони праці керівника підприємства, головних спеціалістів	11	2	–	–	–	9	12	2	–	–	–	10
Разом за змістовим модулем 1	23	4	2	–	–	17	24,5	3	0,5	–	–	21
Змістовий модуль 2. Аналіз травматизму в галузі професійної діяльності												
Тема 3. Аналіз травматизму при проведенні технологічних процесів	15	2	4	–	–	9	15	1	1	–	–	13
Тема 4. Атестація та паспортизація умов праці	13	2	2	–	–	9	12,5	1	0,5	–	–	11
Тема 5. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві	13	2	2	–	–	9	12	1	–	–	–	11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Разом за змістовим модулем 2	41	6	8	–	–	27	39,5	3	1,5	–	–	35
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Безпека праці під час проведення робіт в галузі професійної діяльності												
Тема 6. Вимоги безпеки праці при обслуговуванні виробничого устаткування	13	2	4	–	–	7	13	1	1	–	–	11
Тема 7. Вимоги безпеки до територій виробничих майданчиків, будівель і споруд	13	2	2	–	–	9	13	1	1	–	–	11
Разом за змістовим модулем 3	26	4	6	–	–	16	26	2	2	–	–	22
Усього годин	90	14	16	–	–	60	90	8	4	–	–	78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Організація навчання з охорони праці на підприємствах	2	0,5
2	Вивчення порядку проведення розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві	4	1
3	Моделювання виробничих небезпек	2	0,5
4	Розробка інструкцій з охорони праці	2	0,5
5	Вимоги безпеки на лісосічних і лісокультурних роботах	4	1
6	Вимоги безпеки на вантажно-розвантажувальних роботах в лісовому господарстві	2	0,5
	Разом	16	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Вимоги безпеки при проведенні робіт на радіаційно-забруднених територіях	5	6
2	Вимоги безпеки під час піших переходів та подолання незамерзлих водних перешкод у лісі	5	6
3	Оцінка стану охорони праці на підприємствах та аналіз травматизму	5	7
4	Вимоги безпеки в малій лісохімії	5	6
5	Вимоги безпеки на лісовпорядних та вишукувальних роботах	5	7
6	Вимоги безпеки на лісопромислових складах	5	7
7	Вимоги безпеки під час будівництва, ремонту та утримання лісових доріг	5	6
8	Фінансування заходів щодо поліпшення умов і охорони праці	5	7
9	Вимоги безпеки на механізованих транспортних роботах	5	7
10	Паспортизація і атестація робочих місць підприємства	5	7
11	Вимоги безпеки під час заготівлі пневого осмолу та корчувальних робіт	5	6
12	Вимоги безпеки при гужових переїздах та перевезеннях	5	6
	Разом	60	78

7. Методи навчання

Реалізація передбачених навчальним планом організаційних форм вивчення охорони праці в галузі вимагає забезпечити відповідність методики навчання, контролю та оцінювання кредитно-модульній та модульно-рейтинговій системі організації навчального процесу. Це передбачає приведення керівництва навчальною діяльністю студентів на лекційних і практичних заняттях, управління його самостійною роботою у поза аудиторний час у відповідність до сучасних принципів взаємодії викладача і студентів.

Під час викладення лекційного матеріалу використовуються такі форми теоретичного навчання, як: лекція, повідомлення та закріплення нових знань,

розповідь, співбесіда; зображення ілюстрацій на дошці, плакатах; демонстрація відеофрагментів, мультимедійних фото- та відеофрагментів.

Проведення практичних занять здійснюється з використання сучасного устаткування, приладів, пристосувань та інструменту.

Самостійна робота, як провідна форма формування практичної та основної навчально-дослідної підготовки, методи активізації пізнавальної діяльності студентів та закріплення матеріалу, що вивчається.

8. Методи контролю

Дисципліна має три змістовних модуля, які охоплюють матеріал усіх тем.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) із навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» здійснюють відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Поточний – під час виконання практичних, та індивідуальних завдань, контроль за засвоєнням цього модуля (модульний контроль). Форму проведення поточного контролю і систему оцінювання визначає кафедра, на якій викладається дисципліна.

Підсумковий – включає екзамен із цієї навчальної дисципліни.

Кожен модуль може оцінюватись в умовних балах пропорційно обсягу часу, відведеному на засвоєння матеріалу цього модуля.

Кількість умовних балів за навчальні заняття студента становить 70 % (коефіцієнт 0,7) і 30 % (коефіцієнт 0,3) припадає на екзамен від загальної кількості умовних балів.

Таким чином, максимальні рейтинги за навчальну роботу студента під час поточного контролю (за навчальні заняття) та за атестацію під час підсумкового контролю відповідно становитимуть: $R_{HP} = 70$ балів; $R_{AT} = 30$ балів; $R_{дис} = 100$ балів.

Студенти, які протягом навчального семестру під час поточного контролю набрали суму балів, що менша за 50 % від загального розрахункового рейтингу з навчальної роботи R_{HP} (тобто менше 35 балів), зобов'язані до початку залікової сесії

підвищити його, інакше вони не допускаться до підсумкового контролю (екзамену) і матимуть академічну заборгованість.

Відповідно до отриманих балів студентам присвоюють відповідні кредити ECTS. Кредити записують у журнал рейтингового оцінювання знань і умінь студента.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний (модульний) контроль										Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			30	100
T1	T2	МК1	T3	T4	T5	МК2	T6	T7	МК3		
6	6	10	5	5	6	10	6	6	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Модульна програма, рекомендована література, методичні вказівки для проведення практичних робіт (Березовський А. П., Прокопенко Е. В., Трус О. М. Методичні

вказівки для виконання практичного заняття з дисциплін «Безпека життєдіяльності (модуль Охорона праці)» та «Охорона праці в галузі» на тему: «Організація навчання з охорони праці на підприємствах» студентами денної та заочної форм навчання освітнього ступеня «Бакалавр», «Магістр». Умань, 2019. 20 с.; Березовський А. П., Прокопенко Е. В., Трус О. М. Методичні вказівки для виконання практичного заняття з дисциплін «Безпека життєдіяльності (модуль Охорона праці)» та «Охорона праці в галузі» на тему: «Вивчення порядку проведення розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві» студентами денної та заочної форм навчання освітніх ступенів «Бакалавр», «Магістр». Умань: Уманський НУС, 2020. 58 с.; Березовський А. П., Прокопенко Е. В., Трус О. М. Методичні вказівки для виконання практичного заняття з дисциплін «Безпека життєдіяльності (модуль Охорона праці)» та «Охорона праці в галузі» на тему: «Вивчення порядку проведення розслідування та обліку професійних захворювань і аварій на виробництві» студентами денної та заочної форм навчання освітніх ступенів «Бакалавр», «Магістр». Умань: Уманський НУС, 2020. 47 с.; Березовський А. П., Прокопенко Е. В., Трус О. М. Методичні вказівки і завдання для виконання контрольної та самостійної роботи з дисципліни «Охорона праці в галузі» студентами заочної форми навчання освітнього ступеня «Магістр». Умань, 2019. 24 с.).

11. Рекомендована література

Базова

1. Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П., Білий Р. М. Охорона праці в галузі : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 322 с.
2. Левченко О. Г., Зеркалов Д. В., Полукаров О. І., Гусев А. М., Арламов О. Ю., Демчук Г. В. Охорона праці у галузі : навч. посіб. За ред. Д. В. Зеркалова. К. : «Основа», 2014. 384 с.
3. Кепич Т. Ю., Семенова І. Ю., Лавренюк М. В. Охорона праці в галузі : навч. посіб. К. : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2013. 255 с.
4. Зеркалов Д. В. Охорона праці в галузі : загальні вимоги. Навч. посіб. К. : «Основа», 2011. 551 с.
5. Правила охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості. К. : Видавництво «Індустрія», 2008. 212 с.
6. Бутко Д. А., Лущенко В. Л., Рогач Ю. П., Петров В. В. Безпека технологічних процесів при виробництві та післязбиральній обробці

продукції рослинництва. Навчальний посібник. Сімферополь : Бізнес-Інформ, 2002. 344 с.

Допоміжна

1. Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Сабарно Р. В., Каштанов С. Ф., Мітюк Л. О., Третьякова Л. Д., Ткачук К. К., Чадюк А. В. Охорона праці та промислова безпека : навч. посіб. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. К. : «Основа» 2009. 350 с.
2. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи) : навч. посіб. За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. Львів : «Тріада плюс», 2010. 648 с.
3. Серіков Я. О. Основи охорони праці : навч. посіб. Харків, ХНАМГ, 2007. 227 с.
4. Березуцький В. В., Бондаренко Т. С., Васьковець Л. А. та ін. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці». За ред. В. В. Березуцького. Х. : Факт, 2005. 348 с.

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Конституція України. Основний закон. К., 1996.
2. Про охорону праці : Закон України. К., 1992.
3. Про охорону здоров'я : Закон України. К., 1992.
4. Про пожежну безпеку : Закон України. К., 1993.
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
6. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 27.
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
8. Кодекс законів про працю України.
9. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.2019 р. № 337 «Порядок проведення розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.1992 р. № 442 «Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці».
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».
13. НПАОП 0.00–4.12–05. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
14. НПАОП 0.00–4.03–04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.
15. НПАОП 0.00–4.09–07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
16. НПАОП 0.00–4.11–07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
17. НПАОП 0.00–4.15–98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
18. НПАОП 0.00–4.21–04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
19. НПАОП 0.00–6.03–93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
20. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

12. Інформаційні ресурси

1. Державна служба України з питань праці (Держпраця). URL : <http://dsp.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України. URL : <http://www.mns.gov.ua>.
3. Фонд соціального страхування України. URL : <http://fssu.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL : <http://portal.rada.gov.ua>
5. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL : <http://www.nau.ua>.

13. Зміни робочої програми у 2021 р.

1. Поновлено компетенції та програмні результати навчання.
2. Поновлено загальну кількість годин по денній і заочній формах навчання.